

Tweede Kamer der Staten-Generaal  
T.a.v. mevrouw A. Wolbert  
Postbus 20018  
2500 EA DEN HAAG

Plaats/datum:  
Utrecht, 20 februari 2015

Kenmerk:  
2015.017158/RdB

Onderwerp:  
Debat over de overgang van het primair onderwijs naar het voortgezet onderwijs

Geachte mevrouw Wolbert,

Binnenkort spreekt de Tweede Kamer over de overgang van het primair naar het voortgezet onderwijs. Ter voorbereiding op dit debat willen de PO-Raad en VO-raad graag de volgende punten onder uw aandacht brengen.

### **Gezamenlijke verantwoordelijkheid**

Allereerst willen wij benadrukken dat zowel de PO-Raad als VO-raad de gedachte achter de wet onderschrijft: wij zijn voorstanders van de leidende positie van het schooladvies bij de toelating tot het voortgezet onderwijs. Een goed schooladvies is een afgewogen advies dat gebaseerd is op de kennis en ervaring die de basisschool gedurende de schoolloopbaan van de leerling heeft opgebouwd. Daarbij gaat het niet alleen om de cognitieve ontwikkeling van de leerling, maar juist ook om factoren als motivatie, werkhouding en doorzettingsvermogen. Zowel het primair als voortgezet onderwijs maar met name ouders en leerlingen zelf, hebben belang bij een goed schooladvies als basis voor het best passende vervolg in het voortgezet onderwijs. Een leerling is er immers niet bij gebaat dat hij/zij op zijn tenen moet lopen, onvoldoende uitgedaagd wordt, blijft zitten of (uiteindelijk) moet overstappen naar een andere school. Het gezamenlijk naar onze leden uitdragen van het belang van een goed schooladvies en het leidende karakter ervan bij de toelating, zien wij dan ook als belangrijk onderdeel van onze werkzaamheden.

Om schoolbesturen, schoolleiders en leerkrachten te informeren over deze en andere aspecten van de nieuwe wet- en regelgeving, hebben wij vorig jaar een gezamenlijke website gelanceerd: [www.vanponaarvo.nl](http://www.vanponaarvo.nl). Met de informatie op deze website willen wij bijdragen aan een soepele overgang van primair naar voortgezet onderwijs voor alle ongeveer 190.000 leerlingen die deze overstap jaarlijks maken. Naast deze website (en ook opgenomen op de website) hebben wij alle schoolbesturen, scholen en

samenwerkingsverbanden Passend onderwijs PO een handreiking toegestuurd over het opstellen en evalueren van het schooladvies. Alle VO-besturen hebben van ons een brochure ontvangen over de veranderingen in de toelating tot het voortgezet onderwijs. Ook hebben wij in regionale bijeenkomsten de wijzigingen in de wet- en regelgeving nader toegelicht, vragen beantwoord en het gesprek tussen het primair en voortgezet onderwijs in de regio gefaciliteerd.

Ondanks deze inspanningen, merken wij dat de nieuwe wet- en regelgeving rondom de overgang po-vo nog niet op alle plaatsen en bij alle scholen duidelijk is. Wij blijven dan ook, bijv. via artikelen in tijdschriften en bij bijeenkomsten met onze leden, aandacht vragen voor de informatie op de website. Daarnaast beantwoorden wij via onze helpdesk veel vragen van schoolbesturen en scholen op dit vlak. Bovendien treden wij, daar waar er regionaal knelpunten zijn in het vormgeven van gezamenlijke afspraken, in contact met de betreffende PO- en VO-besturen. Dat geldt uiteraard in het bijzonder als er sprake lijkt te zijn van lokale/regionale procedures die in strijd zijn met de wet- en regelgeving. Immers om een daadwerkelijke soepele overgang tussen primair en voortgezet onderwijs te bewerkstelligen, is een goede samenwerking tussen de sectoren -binnen de grenzen van de nieuwe wet- en regelgeving- van groot belang.

### **Lokale/regionale samenwerking**

De huidige wet- en regelgeving rondom de overgang po-vo laat ruimte om op lokaal/regionaal niveau afspraken te maken. Wij vinden het essentieel dat deze ruimte er is en dat regio's in gezamenlijkheid vorm kunnen geven aan een procedure die bij hun lokale situatie en uitgangspunten past. Dit sluit aan bij de gezamenlijke verantwoordelijkheid die het primair en voortgezet onderwijs in relatie tot de overgang po-vo hebben en bevordert de dialoog tussen de sectoren. En juist die dialoog is van belang om de overgang tussen primair en voortgezet onderwijs (verder) te verbeteren. Voor deze verbetering is het bijvoorbeeld noodzakelijk dat primair en voortgezet onderwijs in de regio in gesprek gaan over de bestending van de schooladviezen (waar zit een leerling met een bepaald advies na drie jaar in het voortgezet onderwijs?) om zo de kwaliteit van de advisering en de doorgaande leerlijnen tussen primair en voortgezet onderwijs verder te verbeteren. Dat kan onder meer leiden tot (het bijstellen van) afspraken over de wijze waarop het schooladvies tot stand komt, het moment waarop in overleg wordt getreden bij twijfelgevallen of het gebruik van enkelvoudige of dubbele schooladviezen. Uiteraard blijft daarbij de zeggenschap over het uiteindelijke schooladvies bij het primair onderwijs berusten. Afspraken over de werkwijze kunnen echter het onderlinge vertrouwen bevorderen en dragen daarmee bij aan de verbetering van de overgang voor individuele leerlingen.

### **Aandachtspunten voor de Kamer**

Tegelijk zien de PO-Raad en VO-raad ook enkele aandachtspunten in relatie tot (de implementatie van) de nieuwe wet- en regelgeving. Deze punten brengen wij graag onder de aandacht van de Kamer zodat deze mee kunnen worden genomen in het debat.

- In toenemende mate maken wij ons zorgen over de wijze waarop de scores op methodeonafhankelijke toetsen worden gebruikt in plaatsingswijzers. In steeds meer regio's wordt van dergelijke plaatsingswijzers gebruik gemaakt om te komen tot een schooladvies. In de plaatsingswijzers nemen scores op methodeonafhankelijke toetsen (meestal vanaf groep 6) een belangrijke plaats in. Wij onderschrijven dat scores op (methodeonafhankelijke) toetsen bijdragen aan de onderbouwing van het schooladvies.

De scores op deze toetsen geven immers een beeld over de ontwikkeling van de leerling gedurende de basisschoolperiode. Uit onderzoek<sup>1</sup> blijkt dat scores op methodeonafhankelijke toetsen een hoge voorspellende waarde hebben voor het succes in het voortgezet onderwijs. Wij vinden het dan ook vanzelfsprekend dat basisscholen naast factoren als werkhouding, motivatie en doorzettingsvermogen van de leerling, ook toetsgegevens betrekken bij het opstellen van het schooladvies. Bovendien begrijpen wij dat plaatsingswijzers basisscholen een goede methodiek (en daarmee houvast) bieden om hun schooladviezen te onderbouwen. Er is echter een risico dat de scores op de methodeonafhankelijke toetsen in plaatsingswijzers worden verabsoluteerd en harde grenzen worden voor het verkrijgen van een bepaald advies. Dat is een praktijk die door de PO-Raad en VO-raad niet wordt ondersteund. Dit zullen wij blijven benadrukken in de communicatie naar onze leden. Wij vragen de Kamer om in de evaluatie naar de effectiviteit van de wetgeving nadrukkelijk aandacht te vragen voor het functioneren van plaatsingswijzers. Ook vragen wij de Kamer om aan te dringen op een tijdige eerste tussenrapportage over de bevindingen uit de evaluatie (eind 2015). Op basis van deze rapportage kan dan indien nodig bijgestuurd worden, voordat een te rigide gebruik van scores in plaatsingswijzers (nieuwe) staande praktijk is.

- In het rapport 'De kwaliteit van het basisschooladvies' (2014) stelt de Inspectie van het Onderwijs dat evaluatie van de procedure en het gegeven advies noodzakelijk is 'om de kwaliteit van de adviezen te kunnen handhaven' en waar van toepassing verder te verbeteren. Voor deze evaluatie is het belangrijk dat po-scholen voor al hun oud-leerlingen kunnen beschikken over informatie over de plaatsing en doorstroom in het voortgezet onderwijs<sup>2</sup>. Op basis van deze informatie kunnen scholen analyseren of leerlingen in bijv. het derde leerjaar zonder vertraging op het geadviseerde niveau zitten en, als dat niet het geval, of de betreffende leerlingen gemeenschappelijke kenmerken hebben. Dit kan de basis vormen voor een gesprek met het voortgezet onderwijs over de advisering, plaatsing en doorstroom van leerlingen. Op dit moment kunnen po-scholen alleen over de doorstroominformatie van hun oud-leerlingen beschikken als zij dit zelf, met toestemming van de ouders, opvragen bij de betreffende vo-scholen. In sommige regio's is dit centraal geregeld. Op andere plekken leidt dit tot grote administratieve lasten en incomplete gegevens waardoor informatie die nodig is voor een adequate evaluatie niet, niet tijdig en/of onvolledig beschikbaar is. Wij vragen de Kamer dan ook om bij OCW aan te dringen op de terugkoppeling van gegevens over de schoolloopbaan van oud-leerlingen in het voortgezet onderwijs (via BRON) aan individuele instellingen in het primair onderwijs zodat zij hier standaard over kunnen beschikken ten behoeve van de evaluatie van hun advisering. In onze visie weegt het belang van een goede adviespraktijk op tegen de kleine inbreuk op de privacy van leerlingen die deze terugkoppeling zou betekenen.
- Op dit moment worden vo-scholen bij de indicator onderbouwrendement 'afgerekend' op basis van de schooladviezen. Als leerlingen op een lager niveau terecht komen dan het schooladvies aangaf of als leerlingen blijven zitten, betekent dat een minpunt voor de

---

<sup>1</sup> Zie bijv. Aarsen, E. van (2013). *Voorspellende waarde van LOVS toetsen voor schoolsucces*. Utrecht: Oberon.

<sup>2</sup> Uit het rapport 'De kwaliteit van het basisschooladvies' van de Inspectie blijkt dat op dit moment slechts een derde van de basisscholen van alle vo-scholen adequate informatie ontvangt over hun oud-leerlingen. De overige scholen zeggen dat ze niet van alle vo-scholen adequate informatie ontvangen. Een klein deel (4 procent) van de basisscholen zegt helemaal geen adequate informatie te ontvangen. VO-scholen beschikken overigens wel over het schooladvies in combinatie met de plaatsing en doorstroom en kunnen dus wel de advisering van het PO evalueren.

betreffende vo-school. Uit het bovengenoemde onderzoek van de Inspectie blijkt dat de helft van de basisscholen zich regelmatig onder druk gezet voelt door ouders bij het geven van het schooladvies. Dat gegeven én het feit dat in de nieuwe wet is bepaald dat het schooladvies alleen naar boven mag worden bijgesteld (indien de uitslag op de eindtoets hoger is dan het schooladvies), leidt tot koudwatervrees bij vo-scholen. Om deze vrees te verminderen, zal de indicator onderbouwrendement een minder groot gewicht moeten krijgen in de beoordeling van de onderwijskwaliteit van vo-scholen. Zoals in de brief van de staatssecretaris aangegeven, onderzoekt de Inspectie momenteel of zij in het nieuwe resultatenmodel voor het vo een bandbreedte kan toepassen bij deze indicator. Dit is de uitwerking van een eerdere motie van uw kamerlid Ypma waarin wordt gesteld dat vo-scholen niet mogen worden afgerekend op de afstroom van leerlingen die het voordeel van de twijfel krijgen. We vragen de Kamer om er bij de staatssecretaris op aan te dringen om op korte termijn helderheid te verschaffen over de uitwerking van de indicator onderbouwrendement, zodat de koudwatervrees bij vo-scholen kan worden weggenomen.

Hoogachtend,



Rinda den Besten  
Voorzitter PO-Raad



Hein van Asseldonk  
Vice-voorzitter VO-raad

In afschrift verstuurd aan de staatssecretaris van OCW